

БЕСЕДА ДЕКАНА

проф. др Војислава Ђурђића
поводом пријема нове генерације
студената шк. 1998/99

**Поштоване колегинице и колеге,
Уважени гости,
Даме и господо,**

Част ми је и велико задовољство да поздравим нову, 40. генерацију студената Правног факултета у Нишу, у име Деканата и свих професора, асистената и ненаставних радника Факултета.

Честитам вам почетак ваше прве школске године, са жељом да се, током свих предстојећих година студирања, лепо и пријатно осећате у овом дому правне науке, у овој нашој, а од данас и вашој кући.

Поздраљам господина проректора професора др Слободана Миленковића, и захваљујем што је, као изасланик ректора Универзитета у Нишу, својим присуством увеличао свечани почетак школске године на нашем факултету.

Речи добродошлице упућујем и председницима Окружног, Општинског и Војног суда, јавним тужиоцима Окружног, Општинског и Војног тужилаштва, колегама из Правобранилаштва, Секретаријата унутрашњих послова и других државних органа, директори-ма реномираних предузећа и управницима установа у нашем граду, а са једнаким уважавањем и свим другим, нама драгим гостима, пријатељима Правног факултета у Нишу, посленицима или поштоваоцима правне науке и правне струке. Захваљујем вам што сте се одазвали нашем позиву и, упркос бројним обавезама, нашли времена да својим присуством увеличате ову нашу свечаност.

Пријем нове генерације студената и, уједно, почетак школске године традиционално је на Правном факултету у Нишу једна од наших највећих свечаности. И данас, као и 39

пута до сада, овде нас је окупила једна заједничка жеља: да пожелимо добродошлицу и срећан почетак студирања нашим најмлађим колегиницама и колегама, нашим драгим бруцошима. У овим клупама данас седе будући правни стручњаци, будућа интелектуална елита нашег друштва, која ће, уверен сам, пронети славу овог Факултета кроз свет права и правне праксе.

Драге колегинице и колеге,

Кућа која вам је данас широко отворила своја врата, пажљиво је негован и развијан дом правне науке и културе. Скоро четири пуне деценије континуираног научног и наставног рада више од стотине научних прегалаца, уграђено је у темеље ове куће, из које је до сада изашло и виноло се у духовну и правну стварност 4. 558 дипломираних правника, преко 4. 300 правника, 44 специјалисте правних наука, 83 магистра и 32 доктора правних наука. Ваша генерација је само једна од карика у непрегледном ланцу оних који су у овој кући стекли правничко образовање и пронели славу овог Факултета.

Ви сте, драги бруцоши, својим досадашњим школовањем и радом изборили право да данас закорачите у непрегледна пространства права, те величанствене мисаоне творевине људског ума која обезбеђује складан заједнички живот људи и са којом почиње историја цивилизације.

Као што само право не чине само законске норме, назване официјелно право, већ и интуитивне норме, тзв. неофицијелно право, тако ни правну науку не чини само догматика права.

Ви ћете, студирајући право, изучавати низ апстрактних правних дисциплина, као што су теорија државе и права и филозофија права. Изучавајући их, упознаћете се са основним правним начелима и структуром правног система, са статиком и динамиком правне норме. Проникнућете у интегрални појам и аутентични садржај правне државе, у принципе легалитета и легитимитета, у идејна и цивилизацијска упоришта и јемства правне државе и изворне вредности права. Упознаћете се, такође, и са основним правним вредностима, као што су правда и правичност, правна сигурност и правна стабилност. Открићете зашто је смисао и суштина права да служи правди, а не пукој сврсисходности, зашто је право на једнакост истовремено и право на различитост. На тај начин сазнаћете који су то услови неопходни да правна држава од идеје постане конкретно правно искуство, какво треба да буде право да не би било неправо и које су гаранције неопходне да се владавина права не одметне у владавину правом.

Знања из историја државе и права и римског права помоћиће вам да се упознате са развојем правних установа у различитим државама и у разним временима. Упознаћете се са правилима која су стварале велике цивилизације Вавилона, Јудеје, Египта, Грчке, старог Рима и Византије. Упознаћете и богато историјско, правничко и културно наслеђе народа који живе на нашим просторима, величанствене споменике наше богате правне баштине, какав је, нпр. , Номоканон или наш чувени Душанов законик.

Економске, социолошке и политиколошке науке пружиће вам могућност да разумете амбијент у коме право настаје и у коме се примењује. Стечена сазнања омогућиће вам да разумете основне закономерности постојања и кретања друштва, да проникнете у саму суштину правила по којима човек живи и по којима се заједница управља.

У току студирања изучаваћете и правну догматику, важеће, позитивно право. Упознаћете се са уставним и управним правом, са грађанским и трговачким правом, са различитим дисциплинама међународног права. Проучићете и различите гране про-

цесног права, те инструменте за остваривање и заштиту права, механизме кроз које право потврђује своју моралност и без којих би оно било само фикција, апстракција без реалне садржине.

Студирање позитивно-правних дисциплина није просто меморисање правних правила, како то лаици и неупућени понекад погрешно верују. Позитивно право не чине само законске норме. Правила која чине правни поредак нису садржана само у законима, нити правни поредак чине само општа правила понашања. Правни поредак је симбиоза нормативног и фактичког, јер закон је само могућност, хтење, мисао, а не стварност. То је беочуг који повезује два суштински различита али нераздвојна елемента цивилизованог света - људско понашање и норму која то понашање регулише. Треба увек имати на уму да се у часу доношења сваки закон одваја од свог творца и почиње свој самостални живот кроз појединачне правне акте који га нијансирају, сужавају, проширују, чинећи га, често, мудријим и од самог законодавца. Изучавањем позитивног права, ви ћете сазнати како правне установе и правни институти изгледају у правној стварности. Откривена тајна логичког и критичког правничког мишљења омогућиће вам да међу законским нормама непогрешиво препознате оне анахроне, неистините, неправилне и нелогичне, оне које су израз правне деструкције, а не дело ваљане правне конструкције.

Студирајући, спознаћете колика је моћ али и немоћ права, унутрашњег или међународног. Кад је реч о међународном поретку, и сами смо, нажалост доживели његову немоћ за време ваздушних напада НАТО алијансе на нашу земљу. Дезавуишући Савет Безбедности и предузимајући ратне операције према СРЈ без одлуке и изричитог одобрења Савета безбедности, чланице НАТО савеза грубо су повредиле одредбе главе VIII Повеље УН и неосновано присвојиле право да самовљно и арбитрерно одлучују о употреби силе. Жалосно је да се међу државама агресорима налазе и три стална члана Савета безбедности, на којима, према слову Повеље, лежи посебна одговорност за очување светског мира.

Узимајући "правду" у своје руке, чланице НАТО алијансе грубо су погизале и свој Оснивачки уговор, којим је ова Организација дефинисана као одбрамбени савез, чије је подручје деловања строго ограничено на територију држава чланица, и то само у случају спољног оружаног напада на неку од чланица. Будући да СР Југославија ничим није угрозила територију ниједне државе чланице НАТО савеза, употреба војне силе према СР Југославији лишена је сваког правног основа.

Надајмо се да ће трећи миленијум отворити нову страницу у историји међународних односа и означити почетак истинске равноправности свих народа и држава, независно од њихове величине и моћи, уз пуну толеранцију и поштовање основних начела међународног правног потретка, а надасве основних људских права и слобода.

Уверен да ће ова генерација студирати у миру, разгранати систем права изучаваће у оквиру наставног плана који чине 7 предмета на првој, 6 на другој, 8 на трећој и 9 на четвртој години. За стицање основних знања из ових предмета, наши професори припремили су и објавили одговарајуће уџбенике, дела високе научне вредности, у која су уграђена најсавременија достигнућа правне науке.

Да бисте успешно студирали, потрудили смо се да обезбедимо што боље услове који ће вам, надам се, омогућити да за четири године, колико студије права трају, стекнете стандардно правничко образовање.

На располагању вам је библиотека са преко 24. 000 књига и 71. 000 домаћих и страних часописа, ризница знања и научних достигнућа хиљаде и хиљаде научних посленика. Чека вас и савремено опремљена читаоница намењена само вама. На првом спрату налази се наш рачунско-информативни центар са моћним компјутерима укљученим у Академску мрежу Србије, који ће вам омогућити приступ у све светске информативне системе и базе података, без којих је данас незамисливо модерно правничко образовање.

Због вас су на Факултету и 52 наставника и сарадника, врхунска експерата у својим научним областима. Они су спремни да вам посвете своју пажњу и своје време, како би вам помогли у савлађивању програма правних студија. Они су ту да вам отворе хоризонте правничког знања, да усмере и подстакну ваше "освајање" несагледивих и још непознатих простора сазнања.

Опредељујући се за студије права, драге колегинице и колеге, изабрали сте племенит, узвишен, али и изузетно одговоран и тежак позив. У својој практичној правничкој делатности, као судије, адвокати, нотари, државници, дипломате, научници, стручњаци и правни посленици, ви ћете бити они од којих ће највише зависити брзина изградње хуманог, модерног и отвореног друштва, друштва гарантованих слобода и стабилне демократије, друштва заснованог на поштовању људских права и слобода, на једнакости, правди и правичности. Правна држава (или владавина права) као образац људске правде није нигде и никада изграђена онако како је замишљена, али то не одузима смисао потражи за бољом и најбољом државом. Напори које ћемо сви на том плану чинити једина су залога да неће бити напуштене главне цивилизацијске тековине хуманистичких стремљења из којих је и због којих је правна држава и настала.

Пут који морате прећи да бисте се ваљано припремили за свој будући позив, није нимало лак. То, међутим, не значи да се треба затворити у свет књига и библиотека. Нађите времена и за позориште, за добар концерт и добар филм, дружите се и забављајте са својим вршњацима. Пронађите себе у неком од студенстких клубова и организација, у Спортском друштву, Европском удружења студената правних факултета, у Клубу љубитеља историје...

Драги бруцоши, већ сада поштовани академски грађани,

Уверен сам да ћете пут ка стручним звањима и, надам се, научним титулама, на који сте данас закорачили, успешно и савладати. Сви ми желимо да вас на том путу прати срећа и добро здравље. Честитајући вам почетак школске године, ја вас још једном најсрдачније поздрављам.